

Beleidsregel natuurinclusief bouwen gemeente Groningen conform Omgevingswet

Het college van burgemeester en wethouders van Groningen

Gelet op artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht;

HEEFT BESLOTEN:

Beleidsregel NATUURINCLUSIEF BOUWEN GEMEENTE GRONINGEN CONFORM OMGEVINGSWET als volgt vast te stellen.

Artikel 1: Definitie

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

Bedrijfsgebouw: een bouwwerk met industriefunctie, lichte industriefunctie of lichte industriefunctie voor het houden van dieren (conform beschrijving in artikel 1.1 Besluit bouwwerken leefomgeving en de bijbehorende Bijlage I: onderdeel B. begrippen: gebruiksfuncties), gevestigd op de door de gemeente vastgelegde werklocaties in Strategie werklocaties gemeente Groningen (2021).

Beschermde stads- of dorpsgezicht: beschermd stads- of dorpsgezichten als bedoeld in artikel 1.1 Omgevingswet en Bijlage bij artikel 1.1 Omgevingswet.

Bouwplan: Onder bouwplan wordt verstaan een initiatief die bestaat uit:

- de bouw van een of meer gebouwen met een woonfunctie;
- de bouw van een of meer hoofdgebouwen anders dan gebouwen met een woonfunctie;
- de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m² bruto-vloeroppervlakte of met een of meer gebouwen met een woonfunctie;
- de bouw van een gebouw dat geen hoofdgebouw als bedoeld onder b is, met ten minste 1000 m² bruto-vloeroppervlakte;
- de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen met andere gebruiksfuncties dan een woonfunctie tot gebouwen met een woonfunctie, mits het ten minste tien woonfuncties betreft; of
- de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen met andere gebruiksfuncties dan een kantoorfunctie, een winkelfunctie of een bijeenkomstfunctie voor het verstrekken van consumpties voor het gebruik ter plaatse tot gebouwen met een of meer van deze gebruiksfuncties, mits de cumulatieve bruto-vloeroppervlakte van de nieuwe gebruiksfuncties ten minste 1.500 m² bedraagt.

Bruto-vloeroppervlakte: bruto-vloeroppervlakte als bedoeld in NEN 2580.

Buitenplanse omgevingsplanactiviteit: een activiteit, inhoudende:

- een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden de activiteit zonder omgevingsvergunning te verrichten en die in strijd is met het omgevingsplan, of
- Een andere activiteit die in strijd is met het omgevingsplan.

College: het college van burgemeester en wethouders.

Complex: (gedeelten van) één of meer bouwwerken waar een of meerdere gebruiksfuncties zijn ondergebracht, bestaande uit een bijeenkomstfunctie, celfunctie, gezondheidsfunctie, logiesfunctie, onderwijsfunctie, sportfunctie, winkelfunctie, woonfunctie (alleen bestaande uit gestapelde woningen) en overige gebruiksfuncties (conform beschrijving in artikel 1.1 Besluit bouwwerken leefomgeving en de bijbehorende Bijlage I onderdeel B: begrippen: gebruiksfuncties). Onder de definitie complex vallen geen bouwwerken met gebruiksfuncties die zijn gekoppeld aan het begrip bedrijfsgebouw.

Gebouw: een bouwwerk dat een voor mens toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijke met wanden omsloten ruimten vormt (conform beschrijving in artikel 1.1 Omgevingswet en de daarbij behorende Bijlage I onderdeel A: begrippen).

Gebouwerf: bebouwd of onbebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, waarbij het omgevingsplan die inrichting niet verbiedt (conform beschrijving in artikel 1.1. Besluit bouwwerken leefomgeving en de bijbehorende Bijlage I onderdeel A: begrippen: algemeen).

Gemeentelijk monument: monument of archeologisch monument dat is ingeschreven in het gemeentelijke erfgoedregister.

Gestapelde woning: een gebouw, dat meerdere naast elkaar en/of geheel of gedeeltelijk boven elkaar gelegen woningen omvat en dat qua uiterlijke verschijningsvorm als een eenheid beschouwd kan worden. Een gestapelde woning wordt onder deze beleidsregel beschouwd als een complex. Een gebouw dat alleen bestaat uit naast elkaar gelegen grondgebonden woningen valt niet onder de definitie gestapelde woning.

Grondgebonden woning: een gebouw met een of meer woningen waarbij elke woning rechtstreeks toegankelijk is vanaf het straatniveau.

Hoofdgebouw: gebouw, of bouwkundig en functioneel te onderscheiden gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor het verrichten van andere activiteiten dan bouwactiviteiten die op grond van het omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit op het perceel zijn toegestaan en, als meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die toegestane activiteiten het belangrijkste is.

Natuurinclusief bouwen: een manier van ruimtelijke ontwikkelingen vormgeven die biodiversiteit op de locatie toevoegt.

Nieuwbouw: het nieuw bouwen van een bouwwerk zoals bedoeld in hoofdstuk 4 van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Omgevingsplan: voor het gehele grondgebied van gemeente Groningen stelt de gemeenteraad één omgevingsplan vast waarin regels over de fysieke leefomgeving staan opgenomen (conform artikel 2.4 Omgevingswet).

Rijksmonument: rijksmonument, met uitzondering van een archeologische monument, als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet.

Ruimtelijke ontwikkeling: een ontwikkeling waarbij de leefomgeving planmatig wordt benut en ingericht, zoals de realisatie van bedrijventerreinen, woonwijken of een ander bouwplan.

Verbouw: het verbouwen van een bouwwerk zoals bedoeld in hoofdstuk 5 van het Besluit bouwwerken leefomgeving.

Artikel 2: Doel en reikwijdte

1. Het college vat natuurinclusief bouwen op als een manier van ruimtelijke ontwikkelingen vormgeven die biodiversiteit op de locatie van het project toevoegt.
2. De beleidsregel natuurinclusief bouwen geldt alleen voor een bouwplan bestaande uit nieuwbouw waarvoor een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit nodig is.
3. Het puntensysteem in artikel 4 van deze beleidsregel geeft initiatiefnemers van een ruimtelijke ontwikkeling kaders voor natuurinclusief bouwen in de gemeente Groningen. De systematiek richt zich op het natuurinclusief maken bouwwerken nieuwbouw.
4. Maatregelen volgend uit deze beleidsregel natuurinclusief bouwen zijn toe te passen in, op of aan en in de directe omgeving van het bouwwerk.
5. De maatregelen dragen ook bij aan de klimaatbestendigheid van de gemeente en de gezondheid van inwoners.
6. De beleidsregel heeft als uitgangspunt dat deze eenvoudig te hanteren is, ruimte biedt voor maatwerk en betaalbare maatregelen bevat.

Artikel 4 Puntensysteem natuurinclusief bouwen

1. Het college stelt een norm vast om te bepalen wanneer er sprake is van voldoende natuurinclusief bouwen en doet dit via een puntensysteem. De eigenschappen van het puntensysteem zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Eigenschappen per categorie met bijbehorende punten

Categorie	Kaveloppervlak	Hoogte	Te behalen score
Kleine ontwikkeling	Tot 500 m ²	Tot 15 meter	7 punten
Middelgrote ontwikkeling	Van 500 tot 2.000 m ²	En/of tussen 15 en 30 meter	14 punten

Grote ontwikkeling	Van 2.000 tot 10.000 m ²	En/of hoger dan 30 meter	21 punten
Extra grote ontwikkeling	Vanaf 10.000 m ²	N.v.t.	28 punten

2. Het college schrijft voor dat de ruimtelijke ontwikkeling voldoende natuurinclusief is als er maatregelen worden toegepast in het bouwwerk, aan en op het bouwwerk en op het erf direct om het bouwwerk, waarbij het puntentotaal over de hiervoor genoemde onderdelen conform tabel 2 worden verdeeld.

Tabel 2. Te behalen puntenscore per onderdeel per categorie

Onderdeel	Kleine ontwikkeling	Middelgrote ontwikkeling	Grote ontwikkeling	Extra grote ontwikkeling
Maatregelen in het bouwwerk	2 punten	4 punten	6 punten	8 punten
Maatregelen aan/op het bouwwerk	2 punten	4 punten	6 punten	8 punten
Maatregelen op het gebouw van het bouwwerk	3 punten	6 punten	9 punten	12 punten
Totaal	7 punten	14 punten	21 punten	28 punten

3. Het college stelt een of meerdere tabellen vast met daarin beschreven de mogelijke toe te passen natuurinclusieve maatregelen. Voor elke maatregel is beschreven:
- aan welke minimale eis hij dient te voldoen;
  - hoeveel punten het toepassen van een maatregel oplevert.
4. Het college stelt voor de volgende type ruimtelijke ontwikkelingen een specifieke maatregelentabel conform de uitgangspunten uit artikel 4, lid 3 vast:
- Grondgebonden woningen
  - Complexen
  - Bedrijfsgebouwen
5. De maatregelentabellen zijn terug te vinden in bijlagen 2, 3 en 4.
6. De kwalitatieve randvoorwaarden van toe te passen maatregelen zijn terug te vinden in bijlage 5.

Artikel 5: Uitzonderingen en afwijkingen

- Het college kan besluiten af te wijken van de in tabellen 1 en 2 beschreven te behalen puntenscore per onderdeel. Daarbij schrijft het college voor dat:
  - punten die op een onderdeel niet behaald kunnen worden, eerst op een van de andere onderdelen behaald moeten worden, met als uitgangspunt dat het beoogde puntenscore conform tabel 1 wordt behaald;
  - punten die niet behaald kunnen worden in, op/aan en direct om het gebouw ook behaald kunnen worden door het treffen van maatregelen op andere wijze waarin de maatregelentabel niet voorziet;
  - als ook op andere wijze dan conform de maatregelentabel het resterende deel van de punten niet behaald kunnen worden, dan kunnen deze kunnen worden kwijtgescholden;
- Het college kan in specifieke gevallen besluiten af te wijken van de in tabellen 1 en 2 beschreven te behalen puntenscore per onderdeel. Het gaat om de volgende situaties:
  - een ruimtelijke ontwikkeling in een beschermd stads- of dorpsgezicht;
  - een ruimtelijke ontwikkeling aan een rijks- of gemeentelijk monument;
  - een ruimtelijke ontwikkeling in het kader van een verbouwing of renovatie, waarbij alleen punten behaald hoeven worden voor dat onderdeel die relatie hebben met de beoogde activiteiten.
- Maatregelen die de aanvrager toepast in het kader van flora- en faunabescherming op grond van de Omgevingswet, namelijk via een vastgestelde generieke ontheffing gebaseerd op een soortenmanagementplan, tellen ook mee voor de te behalen puntenscore van de ontwikkeling.
- De aanvrager van een omgevingsvergunning levert bij de aanvraag voor omgevingsvergunning een onderbouwing aan waarom door plaatsgebonden omstandigheden van de puntenscore conform tabel 1 en 2 afgeweken zou moeten worden.

Artikel 6: Overgangsregeling

Het puntensysteem zoals beschreven in artikel 4 is na inwerkingtreding niet van toepassing op ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor een omgevingsvergunning is aangevraagd in de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van Beleidsregel natuurinclusief bouwen gemeente Groningen (geldend sinds 02-06-2022).

Artikel 7: Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.

Aldus vastgesteld in de collegevergadering van 6 februari 2024,

Het college van burgemeester en wethouders voornoemd,

De burgemeester,

Koen Schuiling

De secretaris,

Christien Bronda

BIJLAGE 1 horende bij de Beleidsregels natuurinclusief bouwen gemeente Groningen conform Omgevingswet

Aanvraagformulier Natuurinclusief Bouwen

versie januari 2024

Punten score	MINIMAAL	BDW.ALD	Indicatie investering
Maximale score in het gebouw	2	ptn.	€ -
Maximale score op een terreinbouw	2	ptn.	€ -
Maximale score directe omgeving	3	ptn.	€ -
Maximale score in O.A.	-	-	€ -
Minimale score	7	ptn.	€ -

Algemene informatie

Gegvens project

Naam project: _____

Adres projectlocatie: _____

Postcode + woonplaats: _____

Kadastraal nummer percelen / perceelen: _____

Gegvens contactpersoon / ecologische deskundige / adviseur

Bedrijfsnaam: _____

Naam contactpersoon: _____

Telefoonnummer: _____

Stap 1 **Gebouwtipe**
Kies uw gebouwtipe: Kies het type bouwwerk, en vul daarna de projectprote in. Hiermee wordt het minimaal aantal te behalen punten bepaald.

Stap 2 **Projectprote**
Hoe groot is de bouw(+) - totaal project: m2
 Subsoed oppervlakte: m2
 Ontvelling oppervlakte: m2
 Wat is de totale lengte van de erfgrenzen: m
 Hoe hoog is het bouwwerk: m
 Aantal vanmeters/verdiepingen: m
 Gevel lengte - totaal project: m
 Oppervlakte dak - totaal project: m2
 Wordt automatisch berekend
 Val de lengte in van de onbebouwde erfgrenzen

Stap 3 **Maatregelen**
Bereken uw punten door het invullen van hoeveelheid in de maatregelen tabel

Agend	nr.	Maatregel	Te behalen punten	minimale hoeveelheid	gevoelenswaarde	hoeveelheid	te behalen punten	maak een keuze bij stap 1	Indicatie investering
In het gebouw	1	een lichtkandelaar	1	-	maak uw keuze	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	2	natuurlijk glasraam	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	3	natuurlijk houten	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	4	zonnepaneel (fotovoltaïsch)	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	5	ventilatie (mechanisch)	2	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	6	breed steen	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	7	maatregel of ontwerp door architect/adviseur	n.t.b.	-	-	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	8	Speciaal: natuurlijk glas (ruimte voor planten, spiegel, kunst)	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	9	Speciaal: natuur hout raam	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
Op een terreinbouw	10	groen dak, sedum	1	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	11	groen dak, kruiden	2	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	12	groen dak, incl. heesters	3	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	13	groen dak, incl. struiken & kleine bomen	4	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	14	geweiden	1	-	m	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	15	interne buitenruimte met een gewas	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	16	maatregel of ontwerp door architect/adviseur	n.t.b.	-	-	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	17	Speciaal: groen in parkeerplaats bakken op een terrein (bouw Verduurzamen)	n.t.b.	-	n.t.b.	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	18	Speciaal: schiedendek voorvaldeuren en schiedekisten	1	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
Direct om het gebouw	19	inpassing kapvergroening (rechtige houtsoorten)	10	-	0%	verh.	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	20	inpassing bij de aanpak van wateroverlast	1	-	maak uw keuze	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	21	optimaliseren van de wateroverlast met een element	de a. b. en c.	-	-	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	21a	a. optimale wateroverlast met een element: met een waterdichte cover	1	-	-	x 30 m	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	21b	b. optimale wateroverlast met een element: flatland	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	21c	c. optimale wateroverlast met een element: overval	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	22	geweiden grondgebonden	2	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	23	overval van hof/parkeerplaats	1	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	24	invaling overval van hof/parkeerplaats	de a. b. en c.	-	-	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	24a	a. haag op erfgras	1	-	m	-	-	maak een keuze bij stap 2	€ -
Maatregelen in O.A.	24b	b. inheemse boom	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 2	€ -
	24c	c. inheemse struik	1	-	m2	-	-	maak een keuze bij stap 2	€ -
	25	maatregel of ontwerp door architect/adviseur	n.t.b.	-	-	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	26	Speciaal: natuur (balken)	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	27	Speciaal: opel of vlier	2	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	28	Speciaal: natuur (houtsoorten)	3	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	29	Speciaal: natuur (houtsoorten)	3	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	30	Speciaal: natuur (houtsoorten)	2	-	maak uw keuze	-	-	maak een keuze bij stap 1	n.t.b.
	31	vlinderkruik	3	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
	32	vlinderkruik	1	-	x 3 m	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -
33	vlinderkruik	2	-	x 10 m	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -	
34	vlinderkruik	2	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	n.t.b.	
35	vlinderkruik	1	-	stuk	-	-	maak een keuze bij stap 1	n.t.b.	
36	vlinderkruik met een gewas	1	-	x 30 m	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -	
37	vlinderkruik met een gewas in de openbare ruimte	1	-	x 30 m2	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -	
38	maatregel of ontwerp door architect/adviseur	n.t.b.	-	-	-	-	maak een keuze bij stap 1	€ -	

Toelichting

toelichting: _____

_____

Bijlagen

nr. documentnaam: _____ toelichting

_____

BIJLAGE 2 horende bij de Beleidsregels natuurinclusief bouwen gemeente Groningen conform Omgevingswet

Maatregelentabel Natuurinclusief Bouwen - Grondgebonden woningen

Aspect	Nr.	Maatregel	Punten	Minimale eis grondgebonden	Extra punten mogelijk door	Kosten	Eenheid	Natuur in OW	Koelte	Water-buffering	Energie
In het gebouw	1	beperkte lichtuitstraling	1	geen lichtbron aanwezig aan of bij gebouw		-	per stuk				
	2	nestplek gierzwaluw	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	3	nestplek huismus	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	4	zomerverblijf vleermuis	1	1 per woning	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 250	per stuk	✓			
	5	winterverblijf vleermuis	0	niet van toepassing bij grond gebonden	Niet van toepassing	€ 250	per stuk	✓			
	6	insectsteen	1	3 per woning	Verdubbeling insectsteen, verdubbeling punten	€ 115	per stuk				
	7	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel		ntb					
	8	Special: nestplek divers (roodstaart, vliegenvanger, kauw, enz.)	1	1 per woning	Verdubbeling nestplekken, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
	9	Special: nestkom huiszwaluw	1	1 per woning	Verdubbeling nestkommen, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
Op het gebied van het gebouw	10	groen dak, sedum	1	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 50-60%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 2 punten, 60% is 3 punten enz.	€ 85*	per m ²		✓	✓	✓
	11	groen dak, kruiden	2	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 55-80%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 4 punten, 60% is 6 punten enz.	€ 100*	per m ²		✓	✓	✓
	12	groen dak, incl. dwerghesters	3	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 60-70%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 6 punten, 60% is 9 punten enz.	€ 125*	per m ²		✓	✓	✓
	13	groen dak, incl. struiken en kleine bomen	4	minimaal 20% van dakoppervlak met minimum van 6 m ² , waterretentie 70-95%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 8 punten, 60% is 12 punten enz.	€ 150*	per m ²		✓	✓	✓
	15	Gevelgroen	1	minimaal 10% van muurlengte benutten, minimaal 2 klimplanten per woning	Elke 10% extra en daarmee een verdubbeling van het aantal klimplanten verdubbelt het aantal punten.	€ 20	per m		✓		
	16	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel							
	17	Special: groen in permanente bakken op/aan balkon (Bosco Verticale)	ntb	Maatwerk		?					
	18	Special: schelpendak voor visdiefjes en scholeksters	1	minimale oppervlakte 25 m ² , van 5 bij 5 meter	Bij verdubbeling van de oppervlakte, verdubbelt ook het aantal punten	€ 25	m ²				
	19	inpassing kapvergunningsplichtige houtopstanden	10	Alle bestaande kapvergunningsplichtige houtopstanden worden behouden.	Per 20% kap worden 2 punten in mindering gebracht. Min. 80% behoud = 8 punten, min. 60% = 6 punten.	-			✓	✓	✓
Direct om het gebouw	20	inpassing bestaande waterelementen	1	plan waarin integratie en optimalisatie van bestaande waterelementen zijn opgenomen							
	21	optimaliseren bestaande waterelementen	Zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen							
	21a	optimaliseren waterelement: natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Verdubbeling afstand, verdubbeling punten.	€ 1.800	10 m ¹				
	21b	optimaliseren waterelement: floatland	1	minimale maat is 2 bij 1 meter, 1 per waterelement	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk				
21c	optimaliseren waterelement: oeverrol	1	minimale maat is 3,0 * 0,3 meter.	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk					
22	geveltuin grondgebonden	2	2,5 m ² per woning, breedte van 50 cm, alleen als woning direct grenst aan openbare ruimte	Verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling van de punten op.	€ 40	Per m ²		✓	✓		
23	onverharde tuin/privéruimte	1	minimaal 20% van totale onbebouwde oppervlakte is onverhard	Verdubbeling van de oppervlakte levert verdubbeling punten op.	-			✓	✓		
24	Invulling/toe te passen maatregel onverharde deel kavel	zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen								
24a	haag op erfgras	1	min. 1 meter hoog en min. 50 cm breed en minimaal 50% van de kavellengte. Inheemse soort	Elke 10% extra aan lengte levert een punt extra op	€ 75	per m ²			✓		
24b	inheemse boom	1	minimale maat 14-16, minimaal 1 per woning	Verdubbeling aantal bomen levert een verdubbeling aan punten op.	€ 250	per stuk		✓	✓		
24c	inheemse struiken	1	min. 5 m ² per woning	Een verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling aan punten op.	€ 150	per 5 m ²		✓	✓		
25	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel								
26	Special: takkenrii/takkenbult	1	Minimaal 5 meter lang en 50 cm breed		€ 50	per stuk					
27	Special: poel of vijver	2	minimaal wateroppervlak is 20 m ²		€ 900	per stuk					
28	Special: inheemse kruidenvegetatie	3	minimaal 100 m ²	Verdubbeling van het oppervlak betekent een verdubbeling van het puntenaantal.	€ 2.300	per stuk					
29	Special: Faunapassage	1	Bijv. een in- en uittreedmogelijkheid in constructie op erfafscheiding. Denk aan schutting of muur.								
Maatregelen in O.Bt. **	30	Postzegelpark	2	minimaal 100 m ² , max 30% verhard	Niet van toepassing	€ 7.000	per stuk		✓	✓	
	31	Vlinderdijle	3	minimale oppervlakte 2.000 m ²	Niet van toepassing	€ 1.000	per stuk				
	32	Bijenbroedval	1	5 meter lang, 50 cm hoog, waar zandig leem aan is toegevoegd.	Niet van toepassing	€ 900	Per 5 m ¹				
	33	Fruittbomen	2	minimaal 10 stuks***	Niet van toepassing	€ 7.000	per 10 stuks		✓	✓	
	34	Helofytenfilter	2	minimaal 100 m ²	Niet van toepassing	ntb				✓	
	35	Wadi	1	maatwerk	Niet van toepassing	ntb				✓	
	36	natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Niet van toepassing	€ 1.800	Per 10 m ¹			✓	
	37	muurplanten op kade in openbare ruimte	1	minimaal 10 m ²	Niet van toepassing	€ 1.600	per 10 m ²				
	38	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel	Niet van toepassing	ntb					

* Maatregelen 17, 18, 26 t/m 29 zijn specials. Dit betekent dat deze maatregelen toepasbaar zijn afhankelijk van de situatie en locatie. Het zijn extra's en zouden niet nodig moeten zijn voor het behalen van het minimum aantal punten.

- ** Maatregelen 30 t/m 38 gelden als voorbeelden wanneer via de getrapte werkwijze is gebleken dat maatregelen in, op/aan en/of direct om het gebouw niet mogelijk zijn. In de kostenindicatie zijn de beheerkosten ook meegenomen voor gemiddeld de eerste drie jaar na aanleg.
- *** Voor de aanplant van bomen geldt dat de gemeentelijke uitgangspunten zijn toegepast. Die uitgangspunten hebben betrekking op minimale maat bij aanplant en de benodigde groeiruimte. De maatregelen kunnen ook worden gezien als special voor het onderdeel Direct om het gebouw. Door deze maatregelen daar toe te passen kunnen initiatiefnemers ambitie tonen of onderscheidend zijn.
- * De eenheidsprijs van een groendak varieert afhankelijk van de totale oppervlakte die wordt aangebracht. De getoonde eenheidsprijs betreft een prijs per m² bij het realiseren van een groendak tot 100 m². Er is een staffel opgesteld voor het hanteren van de juiste eenheidsprijs. Zie bijlage 4.

special

maatregelen in paars met grijze arcering: het gaat hierbij om maatregelen die voor specifieke situaties toepasbaar zijn. Niet nodig om het aantal punten te behalen maar initiatiefnemers kunnen een plus realiseren.

BIJLAGE 3 horende bij de Beleidsregels natuurinclusief bouwen gemeente Groningen conform Omgevingswet

Maatregelentabel Natuurinclusief Bouwen - Complexen

Aspect	Nr.	Maatregel	Punten	Minimale eis complex	Extra punten mogelijk door	Kosten	Eenheid	Natuur in OW	Koelte	Water-buffering	Energie
A. In het gebouw	1	beperkte lichtuitstraling	1	geen lichtbron aan of bij complex		-	per stuk				
	2	nestplek gierwaluw	1	6 per complex	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	3	nestplek huismus	1	6 per complex	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	4	zomerverblijf vleermuis	1	6 per complex	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 250	per stuk	✓			
	5	winterverblijf vleermuis	2	1 per complex	Niet van toepassing	€ 250	per stuk	✓			
	6	Insectsteen	1	18 per complex	Verdubbeling insectsteen, verdubbeling punten	€ 115	per stuk				
	7	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb								
	8	Special: nestplek divers (roodstaart, vliegenvanger, kauw, enz.)	1	6 per complex	Verdubbeling nestplekken, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
	9	Special: nestkom huiskwaluw	1	6 per complex	Verdubbeling nestkommen, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
B. Op/aan het gebouw	10	groen dak, sedum	1	minimaal 20% van dakoppervlak, waterretentie 50-60%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 2 punten, 60% is 3 punten enz.	€ 85*	per m2		✓	✓	✓
	11	groen dak, kruiden	2	minimaal 20% van dakoppervlak, waterretentie 55-80%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 4 punten, 60% is 6 punten enz.	€ 100*	per m2		✓	✓	✓
	12	groen dak, incl. dwerghoesters	3	minimaal 20% van dakoppervlak, waterretentie 60-70%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 6 punten, 60% is 9 punten enz.	€ 125*	per m2		✓	✓	✓
	13	groen dak, incl. struiken en kleine bomen	4	minimaal 20% van dakoppervlak, waterretentie 70-95%	Per 20% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 40% is 8 punten, 60% is 12 punten enz.	€ 150*	per m2		✓	✓	✓
	14	Gevelgroen	1	minimaal 10% van muurlengte benutten, minimaal 10 stuks per complex	Elke 10% extra en daarmee een verdubbeling van het aantal klimplanten verdubbelt het aantal punten.	€ 20	per m		✓		
	16	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb								
	17	Special: groen in permanente bakken op/aan balkon (Bosco Verticale)	ntb	Maatwerk		?					
	18	Special: scheipendak voor visdiefjes en scholeksters	1	minimale oppervlakte van 5 bij 5 meter	Bij verdubbeling van de oppervlakte, verdubbelt ook het aantal punten	€ 25	m2				
	19	inpassing kapvergunningplichtige houtopstanden	10	Alle bestaande kapvergunningplichtige houtopstanden worden behouden.	Per 20% kap worden 2 punten in mindering gebracht. Min. 80% behoud = 8 punten, min. 60% = 6 punten.	-		✓	✓	✓	
C. Direct om het gebouw	20	inpassing bestaande waterelementen	1	plan waarin integratie en optimalisatie van bestaande waterelementen zijn opgenomen							
	21	optimaliseren bestaande waterelementen	Zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen							
	21a	optimaliseren waterelement: natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Verdubbeling afstand, verdubbeling punten.	€ 1.800	10 m1				
	21b	optimaliseren waterelement: floatland	1	minimale maat is 2 bij 2 meter, 1 per waterelement	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk				
21c	optimaliseren waterelement: oeverrol	1	minimale maat is 3,0 * 0,3 meter.	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk					
22	geveltuin grondgebonden	2	10 m2 per complex breedte van 50 cm, alleen als complex direct grenst aan openbare ruimte	Verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling van de punten op.	€ 40	per m2		✓	✓		
23	onverharde tuin/privéruimte	1	minimaal 20% van totale onbebouwde oppervlakte is onverhard	Verdubbeling van de oppervlakte levert verdubbeling punten op.	-			✓	✓		
24	Invulling/toe te passen maatregel onverharde deel kavel	zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen								
24a	haag op erfgras	1	Min. 1 meter hoog, min. 50 cm breed en minimaal 50% van de kavellengte. Inheemse soort.	Elke 10% extra aan lengte levert een punt extra op	€ 75	per m2			✓		
24b	inheemse boom	1	minimale maat 14-16, minimaal 3 per complex	Verdubbeling aantal bomen levert een verdubbeling aan punten op.	€ 250	per stuk		✓	✓		
24c	inheemse struiken	1	min. 20 m2 per complex	Een verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling aan punten op.	€ 150	per 5 m2		✓	✓		
25	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel								
26	Special: takkenrii/takkenbult	1	Minimaal 5 meter lang en 50 cm breed.		€ 50	per stuk					
27	Special: poel of vijver	2	minimaal wateroppervlak is 20 m2		€ 900	per stuk					
28	Special: inheemse kruidenvegetatie	3	minimaal 100 m2	Verdubbeling van het oppervlak betekent een verdubbeling van het puntenaantal.	€ 2.300	per stuk					
29	Special: Faunapassage	1	Bijv. een in- en uitreedmogelijkheid in constructie op erfafscheiding. Denk aan schutting of muur.								
Maatregelen in O.B. **	30	Postzegelpark	2	minimaal 100 m2, max 30% verhard	Niet van toepassing	€ 7.000	per stuk		✓	✓	
	31	Vlinderidylle	3	minimale oppervlakte 2.000 m2	Niet van toepassing	€ 1.000	per stuk				
	32	Bijenbroedval	1	5 meter lang, 50 cm hoog, met zandig leem toegevoegd.	Niet van toepassing	€ 900	Per 5 m1				
	33	Fruutbomen	2	minimaal 10 stuks***	Niet van toepassing	€ 7.000	per 10 stuks		✓	✓	
	34	Heiolyfenfilter	2	minimaal 100 m2	Niet van toepassing	ntb				✓	
	35	Wadi	1	maatwerk	Niet van toepassing	ntb				✓	
	36	natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Niet van toepassing	€ 1.800	Per 10 m1			✓	
	37	muurplanten op kade in de openbare ruimte	1	minimaal 10 m2	Niet van toepassing	€ 1.600	per 10 m2				
	38	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel	Niet van toepassing	ntb					

* Maatregelen 17, 18, 26 t/m 29 zijn specials. Dit betekent dat deze maatregelen toepasbaar zijn afhankelijk van de situatie en locatie. Het zijn extra's en zouden niet nodig moeten zijn voor het behalen van het minimum aantal punten.

- ** Maatregelen 30 t/m 38 gelden als voorbeelden wanneer via de getrapte werkwijze is gebleken dat maatregelen in, op/aan en/of direct om het gebouw niet mogelijk zijn. In de kostenindicatie zijn de beheerkosten ook meegenomen voor gemiddeld de eerste drie jaar na aanleg.
- *** Voor de aanplant van bomen geldt dat de gemeentelijke uitgangspunten zijn toegepast. Die uitgangspunten hebben betrekking op minimale maat bij aanplant en de benodigde groeirimte. De maatregelen kunnen ook worden gezien als special voor het onderdeel Direct om het gebouw. Door deze maatregelen daar toe te passen kunnen initiatiefnemers ambitie tonen of onderscheidend zijn.
- * De eenheidsprijs van een groendak varieert afhankelijk van de totale oppervlakte die wordt aangebracht. De getoonde eenheidsprijs betreft een prijs per m² bij het realiseren van een groendak tot 100 m². Er is een staffel opgesteld voor het hanteren van de juiste eenheidsprijs. Zie bijlage 4.

special

maatregelen in paars met grijze arcering: het gaat hierbij om maatregelen die voor specifieke situaties toepasbaar zijn. Niet nodig om het aantal punten te behalen maar initiatiefnemers kunnen een plus realiseren.

BIJLAGE 4 horende bij de Beleidsregels natuurinclusief bouwen gemeente Groningen conform Omgevingswet

Maatregelentabel Natuurinclusief Bouwen – Bedrijfsgebouwen

Aspect	Nr.	Maatregel	Punten	Minimale eis bedrijfshallen	Extra punten mogelijk door	Kosten	Eenheid	Natuur in OW	Koelte	Water-buffering	Energie
In het gebouw	1	beperkte lichtuitstraling	1	geen lichtbron aan of bij bedrijfsgebouw	-	-	per stuk				
	2	nestplek gierzwaluw	1	6 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	3	nestplek huismus	1	6 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 50	per stuk	✓			
	4	zomerverblijf vleermuis	1	6 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling nestkasten, verdubbeling punten	€ 250	per stuk	✓			
	5	winterverblijf vleermuis	2	1 per bedrijfsgebouw	Niet van toepassing	€ 250	per stuk	✓			
	6	Insectsteen	1	18 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling aantal insectstenen, verdubbeling punten	€ 115	per stuk				
	7	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb				ntb				
	8	Special: nestplek divers (roodstaart, vliegenvanger, kauw, enz.)	1	6 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling nestplekken, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
	9	Special: nestkom huuszwaluw	1	6 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling nestkommen, verdubbeling punten	€ 50	per stuk				
Op/aan het gebouw	10	groen dak, sedum	1	minimaal 10% van dakoppervlak, waterretentie 50-60%	Per 10% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 30% is 2 punten, 40% is 3 punten enz.	€ 85*	per m2	✓	✓	✓	
	11	groen dak, kruiden	2	minimaal 10% van dakoppervlak, waterretentie 55-80%	Per 10% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 30% is 4 punten, 40% is 6 punten enz.	€ 100*	per m2	✓	✓	✓	
	12	groen dak, incl. dwerghesters	3	minimaal 10% van dakoppervlak, waterretentie 60-70%	Per 10% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 30% is 4 punten, 40% is 8 punten enz.	€ 125*	per m2	✓	✓	✓	
	13	groen dak, incl. struiken en kleine bomen	4	minimaal 10% van dakoppervlak, waterretentie 70-95%	Per 10% oppervlakte extra, verdubbelt het aantal punten. 30% is 4 punten, 40% is 12 punten enz.	€ 150*	per m2	✓	✓	✓	
	14	Gevelgroen	1	minimaal 25% van muurlengte benutten, 2 klimplanten per meter gevellengte	50% van de muurlengte benutten, 2 klimplanten per meter gevellengte	€ 20	Per m	✓			
	15	Insecthotel groot aan gevel	1	Minimale grootte 1 m2, bestaande uit minimaal 5 verschillende verblijfscomponenten	Toepassing van een 2 ^e insecthotel bestaande uit dezelfde eisen	€ 300	per stuk				
	16	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb								
	17	Special: groen in permanente bakken op/aan balkon (Bosco Verticale)	ntb		Maatwerk		ntb				
	18	Special: schelpendak voor visdiefjes en scholeksters	1	minimale oppervlakte van 5 bij 5 meter	Bij verdubbeling van de oppervlakte, verdubbelt ook het aantal punten	€ 25	m2				
Direct om het gebouw	19	inpassing kapvergunningplichtige houtopstanden	10	Alle bestaande kapvergunningplichtige houtopstanden worden behouden.	Per 20% kap worden 2 punten in mindering gebracht. Min. 80% behoud = 8 punten, min. 60% = 6 punten.	-		✓	✓	✓	
	20	inpassing bestaande waterelementen	1	plan waarin integratie en optimalisatie van bestaande waterelementen zijn opgenomen							
	21	optimaliseren bestaande waterelementen	Zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen							
Maatregelen in O.R.*	21a	optimaliseren waterelement: natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Verdubbeling afstand, verdubbeling punten.	€ 1.800	10 m1				
	21b	optimaliseren waterelement: floatland	1	minimale maat is 2 bij 2 meter, 1 per waterelement	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk				
	21c	optimaliseren waterelement: oeverrol	1	minimale maat is 3,0 * 0,3 meter.	Verdubbeling oppervlakte of aantal is verdubbeling punten.	€ 1.330	Per stuk				
	22	Geveltuint	3	50 m2 met minimale breedte van 50 cm	Verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling van de punten op.	€ 40	per m2		✓	✓	
	23	onverharde tuin/privéruimte	1	minimaal 20% van totale onbebouwde oppervlakte is onverhard	Verdubbeling van de oppervlakte levert verdubbeling punten op.	-			✓	✓	
	24	Invulling/foe te passen maatregel onverharde deel kavel	zie a, b en c	elke invulling van a t/m c levert 1 punt op als wordt voldaan aan de eisen							
	24a	haag op erfgrans	1	min. 1 meter hoog, min. 50 cm breed en minimaal 50% van de kavellengte. Inheemse soort.	Elke 10% extra aan lengte levert een punt extra op	€ 75	per m2			✓	
	24b	inheemse boom	1	minimale maat 14-16, minimaal 3 per bedrijfsgebouw	Verdubbeling aantal bomen levert een verdubbeling aan punten op.	€ 250	per stuk		✓	✓	
	24c	inheemse struiken	1	min. 20 m2 per bedrijfsgebouw	Een verdubbeling van de oppervlakte levert een verdubbeling aan punten op.	€ 150	per 5 m2		✓	✓	
	25	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel							
	26	Special: takkenrii/takkenbult	1	Minimaal 5 meter lang en 50 cm breed.		€ 50	per stuk				
	27	Special: poel of vijver	2	minimaal wateroppervlak is 20 m2		€ 900	per stuk				
	28	Special: inheemse kruidenvegetatie	3	minimaal 100 m2	Verdubbeling van het oppervlak betekent een verdubbeling van het puntenaantal.	€ 2.300	per stuk				
	29	Special: Faunapassage	1	Bijv. een in- en uitredmogelijkheid in constructie op erfafscheiding. Denk aan schutting of muur.							
30	Postzegelpark	2	minimaal 100 m2, max 30% verhard	Niet van toepassing	€ 7.000	per stuk		✓	✓		
31	Vlinderdijl	3	minimale oppervlakte 2.000 m2	Niet van toepassing	€ 1.000	per stuk					
32	Bijenbroedwal	1	5 meter lang, 50 cm hoog	Niet van toepassing	€ 900	Per 5 m1					
33	Fruitbomen	2	minimaal 10 stuks***	Niet van toepassing	€ 7.000	per 10 stuks		✓	✓		
34	Helofytenfilter	2	minimaal 100 m2	Niet van toepassing	ntb				✓		
35	Wadi	1	maatwerk	Niet van toepassing	ntb				✓		
36	natuurvriendelijke oever	1	minimaal 10 meter, talud 1:4	Niet van toepassing	€ 1.800	Per 10 m1			✓		
37	muurplanten op kade in de openbare ruimte	1	minimaal 10 m2	Niet van toepassing	€ 1.600	per 10 m2					
38	maatregel ontworpen door initiatiefnemer	ntb	afhankelijk van de maatregel	Niet van toepassing	ntb						

* Maatregelen 17, 18, 26 t/m 29 zijn specials. Dit betekent dat deze maatregelen toepasbaar zijn afhankelijk van de situatie en locatie. Het zijn extra's en zouden niet nodig moeten zijn voor het behalen van het minimum aantal punten.

- ** Maatregelen 30 t/m 38 gelden als voorbeelden wanneer via de getrapte werkwijze is gebleken dat maatregelen in, op/aan en/of direct om het gebouw niet mogelijk zijn. In de kostenindicatie zijn de beheerkosten ook meegenomen voor gemiddeld de eerste drie jaar na aanleg.
- *** Voor de aanplant van bomen geldt dat de gemeentelijke uitgangspunten zijn toegepast. Die uitgangspunten hebben betrekking op minimale maat bij aanplant en de benodigde groeiruimte. De maatregelen kunnen ook worden gezien als special voor het onderdeel Direct om het gebouw. Door deze maatregelen daar toe te passen kunnen initiatiefnemers ambitie tonen of onderscheidend zijn.
- * De eenheidsprijs van een groendak varieert afhankelijk van de totale oppervlakte die wordt aangebracht. De getoonde eenheidsprijs betreft een prijs per m² bij het realiseren van een groendak tot 100 m². Er is een staffel opgesteld voor het hanteren van de juiste eenheidsprijs. Zie bijlage 4.

special

maatregelen in paars met grijze arcering: het gaat hierbij om maatregelen die voor specifieke situaties toepasbaar zijn. Niet nodig om het aantal punten te behalen maar initiatiefnemers kunnen een plus realiseren.

BIJLAGE 5 horende bij de Beleidsregels natuurinclusief bouwen gemeente Groningen conform Omgevingswet

Kwalitatieve randvoorwaarden maatregelen

In deze bijlage zijn voor een aantal maatregelen uit de maatregelen tabellen kwalitatieve randvoorwaarden beschreven. Bij toepassing van de maatregelen dienen ze aan deze kwalitatieve randvoorwaarden te voldoen. Wanneer een maatregel in deze bijlage niet is beschreven volstaat de minimale eis zoals deze in de maatregellentabellen (bijlagen 2 t/m 4) is opgenomen.

In het gebouw

1. Beperkte lichtuitstraling

De beste vorm van het voorkomen van lichtverstoring is het niet plaatsen van een lichtbron. Wordt er toch voorzien in een lichtbron aan het gebouw, dan is lichtverstoring te voorkomen door het goed plaatsen van de lichtbronnen en het richten van de lichtbronnen. Uitstraling van verlichting naar boven toe en naar de omgeving moet daarbij worden tegengegaan. Daarbij heeft amberkleurige verlichting de voorkeur. Dat wil zeggen: verlichting louter uit het amberkleurig spectrum. Amber licht is tussen 380 en 780 nm (met maximaal 3,0% licht tussen 380 en 504 nm, maximaal 7,2% licht tussen 505 en 589 nm, en minimaal 89,8% licht tussen 590 en 780 nm). Dit is vooral van belang voor vleermuizen.

2. Nestplek gierzwaluw

Voor alle voorzieningen gierzwaluwen geldt dat clustering van kasten en dakpannen mogelijk is tot een maximum van ca 15 voorzieningen per kopgevel of dakvlak, mits:

- elke voorziening is gescheiden van de volgende voorziening (minimaal ca. 50 cm in alle windrichtingen);
- de kasten in verticale richting niet direct boven elkaar worden geplaatst (vanaf 3 meter hoogteverschil wel weer mogelijk);
- elke individuele voorziening nog wel aan de gestelde eisen ten aanzien van windrichting, vrije aanvliegruimte voldoet.

Inbouw nestkast – type gierzwaluw

- Nestingang 30x65 mm of 35x75 mm
- Minimale afmetingen nestkast: L35 x H15 x D15cm
- Nestingang 30x65 mm of 35x75 mm, max. 2cm boven de bodem van de kast
- Toepasbaar op noord en oostgevels en ook op andere locaties mits in de schaduw van b.v. dakgoten en/of uitstekende dak- of geveldelen of weggewerkt achter de gevel
- Houdt rekening met een vrije uitvliegruimte
- 1 nestkast komt overeen met 1 nestplaats
- Alle inbouwkasten zijn duurzaam

Externe nestkast – type gierzwaluw

- Minimale afmetingen nestkast: L35 x H15 x D15cm
- Nestingang 30x65 mm of 35x75 mm, max. 2cm boven de bodem van de kast
- Toepasbaar op noord en oostgevels en ook op andere locaties mits tussen ca. 11 uur en 15uur in de schaduw van b.v. dakgoten en/of uitstekende dak- of geveldelen
- Houd rekening met een vrije uitvliegruimte (minimaal 3 meter hoog en één hoek van 90° vrije aanvliegruimte)
- 1 nestkast komt overeen met 1 nestplaats, indien het een voorziening is met meerdere invliegopeningen dan is er sprake van meerdere nestplekken als de invliegopeningen minimaal 50 cm meter uit elkaar liggen.
- Materiaal nestkast: houtbeton is het meest duurzaam. Houten alternatief: Red ceder hout – levensduur ca. 20 jaar.

Gierzwaluw (dak)pannen

- Toepasbaar op noord en oost georiënteerde dakvlakken, mits dakvlakken met een hoek van 45° en niet volledig met isolatie zijn gevuld.
- 1 pan komt overeen met 1 nestplaats
- Geglazuurde dakpannen zijn te glad voor gierzwaluw, deze dienen te zijn voorzien van enkele ruwe 'ribbels' voor de invliegopening (te maken met bv kit)
- Bij de aanschaf van gierzwaluw dakpannen letten op het ontbreken van een drempel (<2 cm)

3. Nestplek huismus

Clustering is mogelijk tot een maximum van 15 voorzieningen (kasten) per kopgevel, mits elke voorziening minimaal ca. 100cm in alle windrichtingen is gescheiden van de volgende voorziening.

Inbouw nestkast – asymmetrische nestingang

- Nestingang 30x65 mm of 35x75 mm (aan de voorzijde van de kast)
- Minimale afmetingen nestkast H 18 x B 35 x D 15 cm
- Toepasbaar op noord en oostgevels en ook op andere locaties mits in de schaduw van b.v. dakgoten en/of uitstekende dak- of geveldelen
- Plaatsing op minimaal 3 meter hoogte en niet bereikbaar voor huiskatten
- Maximaal toepasbaar tot de 3de bouwlaag (BG – verdieping 1 & 2)
- 1 nestkast komt overeen met 1 nestplaats, indien het een voorziening is met meerdere invliegopeningen dan is er sprake van meerdere nestplekken als de invliegopeningen minimaal 1 meter uit elkaar liggen.
- Alle inbouwkasten zijn duurzaam

Externe nestkast – asymmetrische nestingang

- Minimale afmetingen nestkast: L35 x H18 x D15cm
- Nestingang: 30x65 mm of 35x75 mm
- Nestingang aan de voorzijde van de kast
- Toepasbaar op noord en oostgevels en ook op andere locaties mits in de schaduw van b.v. dakgoten en/of uitstekende dak- of geveldelen
- Plaatsing op minimaal 3 meter hoogte en niet bereikbaar voor huiskatten
- Maximaal toepasbaar tot 3de bouwlaag (BG – verdieping 1 & 2)
- 1 nestkast komt overeen met 1 nestplaats, indien het een voorziening is met meerdere invliegopeningen dan is er sprake van meerdere nestplekken als de invliegopeningen minimaal 1 meter uit elkaar liggen.
- Materiaal nestkast: houtbeton is het meest duurzaam. Houten alternatief: Red ceder hout – levensduur ca. 20 jaar.

4. Zomerverblijf vleermuis

Richtlijnen plaatsing voorzieningen vleermuizen

- Plaatsen op minimaal 3 meter hoogte;
- Maximaal tot en met de 6 bouwlaag (BG + 5 verdiepingen)
- Onder de voorziening (onder de uitvliegopening) is een vrije uitvliegruimte aanwezig van minimaal 3 meter hoogte;
- De aanvliegroute is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren;
- Verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen op W, Z en O richting);
- Bij voorkeur om een hoek plaatsen of deels in de zon en deels in de schaduw van bv een overhangende dakrand/dakgoot, enz..

Bovenstaande randvoorwaarden gelden voor zowel interne als externe zomerverblijven.

5. Winterverblijf vleermuis

Richtlijnen plaatsing voorzieningen vleermuizen

- Plaatsen op minimaal 3 meter hoogte;
- Maximaal tot en met de 6 bouwlaag (BG + 5 verdiepingen)
- Onder de voorziening (onder de uitvliegopening) is een vrije uitvliegruimte aanwezig van minimaal 3 meter hoogte;
- De aanvliegroute is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring en buiten bereik van predatoren;
- Verschillende microklimaten aanbieden (clustering met verschillende richtingen op W, Z en O richting);
- Bij voorkeur om een hoek plaatsen of deels in de zon en deels in de schaduw van bv een overhangende dakrand/dakgoot, enz..

Bovenstaande randvoorwaarden gelden alleen voor interne verblijven.

6. Insectsteen (inbouw)/insectenhotel (extern)

Algemene richtlijnen:

- Hang/plaats de voorzieningen op een zonnige en luwe plek, maar niet in de richting van het zuidwesten (i.v.m. regeninslag)
- Gewenste hoogte om op te hangen: 0,5 - 2 m.
- Bij voorkeur plaatsen bij een bloemrijke plek.
- Boorgaten: diep en de juiste diameter, slechts aan één kant open, glad van binnen (i.v.m. beschadigen vleugels e.d.).

Voorbeeld van een duurzame insectensteen is de Buginn inbouw bijenhotel stenen. Dit bijenhotel is niet alleen mooi om te zien, maar heeft een goed doordacht ontwerp. Sterke buitenkant met een vervangbare binnenkant. Het is een veilige nestplaats voor solitaire bijen en andere bestuivers. Raadpleeg [hier](#) meer informatie.

Een ander voorbeeld van een duurzaam en divers insectenhotel kunt u [hier](#) raadplegen.

8. Special: nestplek divers

Huiszwaluw

- Hang meerdere kunstnesten op aan de oost- of noordoostzijde van het huis. Doe dit direct onder de dakgoot of het overstek.
- Breng eventueel mestplankjes aan om overlast te voorkomen.
- Maak geschikte dakranden wit.
- Zorg voor een modderplaats binnen 100 tot 200 meter van de nestplaats.
- Laat oude nesten zitten! Deze trekken weer andere huiszwaluwen aan.

Zwarte roodstaart

- Er zijn speciale neststenen en kasten voor de zwarte roodstaart in de handel.
- Een neststeen kan ingemetseld worden.
- Plaats de neststeen of kast boven de 2 meter.
- Zorg dat de vliegopening op het noorden of oosten hangt.

Raadpleeg [hier](#) een voorbeeld.

- In de nabijheid van het nest heeft de zwarte roodstaart zonnig, droog en open terrein met korte vegetatie nodig.
- Bruine daken bieden in het broedseizoen een compleet habitat voor de zwarte roodstaart. Een bruin dak bestaat uit een substraat van vermalen steen van 25 mm tot gruis en wordt in dieptes variërend van 5 tot 15 cm op het dak aangebracht. Tussen de steenslag worden enkele grotere stenen en stukken hout geplaatst. De planten laat men spontaan opkomen. Wellicht een goede combinatie met een variant van een groen dak.

Direct om het gebouw

19. Inpassing kapvergunningplichtige houtopstanden

- Van een kapvergunningplichtige houtopstand is sprake als de stam een dwarsdoorsnede heeft van minimaal 20 cm op 1,3 meter hoogte boven het maaiveld. In geval van meerstammigheid geldt de dwarsdoorsnede van de dikste stam.
- Binnen de kroonprojectie van de te behouden houtopstand(en) worden geen graafwerkzaamheden verricht.
- Tijdens de werkzaamheden worden de te behouden houtopstanden beschermd conform de poster 'Werken bij bomen' van Stadswerk.

21a. Optimalisatie of toepassing natuurvriendelijke oever

- Minimale lengte is 10 meter
- Talud van 1:4 of flauwer
- Geen beschoeiing langs waterkant
- Type beplanting gebiedseigen

21b. Optimalisatie of toepassing floatland

- Minimale maat is 2 bij 2 meter
- De planten moeten wortelen in het water, dus de bodem heeft een open structuur
- Voldoende stevig zodat eventuele golfslag de float niet aantast
- Voldoende drijfvermogen om de toenemende plantengroei te kunnen dragen
- De float moet toegankelijk zijn voor dieren.
- Float moet worden verankerd, rekening houdend met voldoende touwlengte om schommelingen in het waterniveau te kunnen opvangen.
- Voorbeplant met minimaal 5 inheemse soorten waaronder : kattenstaart, gele lis, dotter, oeverzegge, grote egelskop. Met een plantdichtheid van minimaal 6 stuks per strekkende meter.

21c. Optimalisatie of toepassing kokos oeverrol

- Minimale maat is 3,0 *0,3 meter
- Voorbeplant met minimaal 5 inheemse soorten waaronder : kattenstaart, gele lis, dotter, oeverzegge, grote egelskop.
- Met een plantdichtheid van minimaal 6 stuks per strekkende meter.

22. Geveltuin

- Minimale breedte 50 cm, minimale oppervlakte is afhankelijk van het te realiseren gebouwtype
- De geveltuin wordt voorzien van beplanting die in de volle grond worden aangebracht.
- Bij voorkeur toepassing van gebiedseigen inheemse beplanting, besdragende beplanting of beplanting die waardplanten zijn voor insecten en vlinders bv: longkruid, wilde marjolein, wilde akelei, vuurdoorn, brem, struiklimop, cotoneaster, aster, lavendel, tijm, munt, geranium.

23. Onverharde tuin/privéruimte

- Het onverharde deel krijgt een groene invulling, die kan bestaan uit gazon, bloemrijk gras, plantenborders bestaande uit vaste planten, heesters en/of bomen.
- Toe te passen beplanting is bij voorkeur gebiedseigen inheemse beplanting, bes dragende beplanting of beplanting die waardplanten zijn voor insecten en vlinders.
- Schelpen, grind en kiezels valt onder halfverharding.

24a. Haag op erfgrans

- Minimale hoogte is 1,00 meter en minimale breedte is 50 cm.
- Minimaal 5 planten per strekkende meter.
- Bij voorkeur wordt de haag aangeplant met gebiedseigen inheemse soorten.
- Een vlechtscherm met klimplanten, waarbij 4 planten per strekkende meter worden toegepast, is een volwaardig alternatief voor een haag op voorwaarde dat de klimplanten worden aangebracht in de volle grond.

24b. Inheemse boom

- Minimale maat bij aanplant is 14-16 cm stamomtrek.
- De boom wordt altijd geplant in de volle grond en krijgt voldoende ondergrondse groeiruimte mee.
- Zorg dat de boom op voldoende afstand van bebouwing wordt aangeplant, zodat de boom naarmate deze groeit niet tegen de bebouwing aangroeit.
- Plant de boom minimaal 0,5 meter uit de erfgrans. Plant de boom aan in de periode oktober t/m februari.
- De eerste drie jaar na aanplant wordt de boom voorzien van boompalen en boomband zodat de boom zich goed kan zetten in de grond.
- Kies bij voorkeur voor een boom die gebiedseigen/inheems is. Bomen kunnen ook een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie, zuivering van de lucht, enz. Om tot een soortkeuze te komen kan gebruikt gemaakt worden van de soortentabel van de Wageningen University & Research.

24c. Inheemse struiken

- Minimale maat bij aanplant 100-125 cm.
- Bij voorkeur toepassing van gebiedseigen inheemse beplanting, bes dragende beplanting of beplanting die waardplanten zijn voor insecten en vlinders.
- De heester wordt altijd geplant in de volle grond en krijgt voldoende ondergrondse groeiruimte mee.
- De eerste drie jaar na aanplant wordt de boom voorzien van boompalen en boomband zodat de boom zich goed kan zetten in de grond.

Toelichting

Omgevingsvisie Levende Ruimte

De omgevingsvisie Levende Ruimte (2022) staat het belang van de leefkwaliteit van de inwoners centraal. In alles wat we doen, staat leefkwaliteit voorop zodat de gemeente aantrekkelijk blijft om in te wonen, werken en te verblijven.

Een leefbare gemeente is gebaat bij bebouwing en straatprofielen die prettig voelen op ooghoogte en bij een enigszins informele inrichting van de openbare ruimte. Bomen en groen vormen daarbij een substantieel en herkenbaar onderdeel van het straatbeeld. Omdat de gemeente nu harder groeit dan ooit, staat de leefomgeving onder druk. We verdichten en het wordt drukker op straat. De omgevingsvisie is een pleidooi voor meer groen en openbare ruimte, met meer plekken voor ontmoeting en bewegen. We werken aan onze opgaven met veel aandacht voor architectuur en ruimtelijke kwaliteit. Juist in onze gemeente (met een stad die steeds verder groeit en verdicht en een aantrekkelijk, maar kwetsbaar landelijk gebied) is dit van groot belang. We gaan zorgvuldig met het ontwerp als een duurzame investering om: alles wat met aandacht is vormgegeven, bewijst lang zijn waarde. Het gaat daarbij om de integrale ontwerpopgave: van architectuur, stedenbouw en landschapsonwerp tot infrastructuur en openbare ruimte. Van verdichten in stedelijk gebied tot het versterken van landschappelijke en ecologische waarden in de hele gemeente.

Groen, water, openbare ruimte, cultuurhistorie, ecologie, verstilde plekken en ruimte om te spelen, ontspannen en recreëren geven kleur aan de omgeving en aan de beleving van al onze bewoners en bezoekers. Met meer aandacht voor de leefkwaliteit dragen we bij aan het welbevinden, sociale ontmoeting, de gezondheid en ook de veiligheid van de bewoners. Aandacht voor de leefkwaliteit van onze binnenstad, wijken en bedrijventerreinen draagt ook bij aan het klimaatbestendig maken van onze gemeente. Een stedelijk gebied met veel ruimte voor groen en water is immers koeler en kan zware piekbuien beter verwerken.

Healthy Ageing

In Healthy Ageing staat een gezonde samenleving centraal. Als de gezondheid van onze inwoners verbetert, nemen hun veerkracht en hun kansen om mee te doen eveneens toe. Gezondheid is niet alleen een doel op zich maar ook een middel om doelen op andere beleidsterreinen te behalen zoals werk en inkomen, participatie, onderwijs, jeugd, sport en milieu. In de Healthy Ageing zijn zes kernwaarden opgenomen voor een gezonde leefomgeving. Deze kernwaarden zijn leidend voor alle beleidsprogramma's die te maken hebben met gezondheid met een hechte verbinding tussen het sociale, fysieke en economische domein. Via kernwaarde Gezond Bouwen geven we aan dat we een gevarieerd aanbod aan duurzame woningen en gebouwen bieden die bewoners in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen en werken in de vertrouwde leefomgeving; met een aantrekkelijke verbinding tussen binnen en buitenruimte. Met kernwaarde Bereikbaar Groen maken we de stedelijke ruimte groener, met aandacht voor kwaliteit en diversiteit. Zo dragen we bij aan een betere luchtkwaliteit, verkoeling bij hitte en een hogere biodiversiteit, waardoor het algemeen welzijn wordt verhoogd.

Groenplan Vitamine G

Het groenplan Vitamine G (2020) beschrijft de vergroeningsambitie van de gemeente en gaat in hoe hieraan invulling wordt gegeven. Wanneer het gaat om het behoud en versterken van het leefklimaat in stad en ommeland is groen belangrijk. Dit geldt voor zowel mensen als dieren. Wij zijn ons bewust van de bijdrage die groen levert aan een goede leefomgeving. Denk aan natuurwaarde, gezondheid, een betere luchtkwaliteit, klimaatadaptieve omgeving, recreatiewaarde, esthetische waarde, cultuurhistorische waarde en ook economische waarde. Groen biedt een plek voor ontmoeting en beweging en draagt bij aan een goed woon- en werkklimaat en een gezonde levensstijl. In alles wat we doen hebben we deze groenwaarden in het vizier: van het inpassen van bestaand groen en nieuw groen bij ontwikkelingen, tot het goed onderhouden, zodat groen volwassen wordt en bomen monumentaal.

De gemeente Groningen heeft topnatuur in huis. De twee Natura 2000-gebieden in de gemeente maken deel uit van het Europees netwerk van beschermde natuurgebieden en zijn het leefgebied van bijvoorbeeld de zeearend. Ook in de bebouwde omgeving is natuur van hoge kwaliteit aanwezig. Natuur en biodiversiteit zijn van groot belang; dit draagt namelijk bij aan een goed leefklimaat. De natuur is echter kwetsbaar. De biodiversiteit neemt om diverse redenen af door onder andere verstedelijking, een veranderend landgebruik en klimaatverandering. Behoud van de topnatuur en het herstel van de biodiversiteit vraagt om een brede aanpak en samenwerking. De gemeente streeft biodiversiteit en natuur na op drie schaalniveaus. Drie schaalniveaus van natuur in de gemeente. Puur natuur zijn grootschalige natuurgebieden rondom de dorpen en de steden en grote robuuste verbindingen zoals de Hunze of het Reitdiep, de slagaders van het systeem. Buurt- en wijknatuur zijn de parken, singels en lanen, de aders van het systeem. De haarvaten uit het laagste niveau, zoals de natuur direct rond woningen en bedrijven en andere bebouwing, zijn cruciaal voor een gezond systeem, en kunnen we verbeteren door tuinen en erven te ontharden en daken en gevels te vergroenen. In de directe woon- en werkomgeving, op het niveau van huis-, tuin- en keuken en werklocatienatuur, koersen we ook op verbetering van de ecologische kwaliteit. Dat willen we doen onder andere regels voor natuurinclusief bouwen op te stellen en planologisch te verankeren in omgevingsplannen en te borgen via het proces van vergunningverlening. We werken een voorstel uit voor natuurinclusief bouwen bij nieuwe ontwikkelingen. Aan de hand van de regeling kunnen ontwikkelende partijen zelf kiezen welke maatregelen zij willen toepassen om gebouwen natuurinclusief te maken en op deze wijze een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit.

Artikel 2

De beleidsregel richt zich op het versterken van biodiversiteit van ruimtelijke ontwikkelingen die niet plaatshebben in de openbare ruimte. Het gaat dus om bouwwerken en de gebouwwerven van die bouwwerken. We kiezen voor een puntensysteem waarmee is te bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling voldoende natuurinclusief is. Vanuit de gedachte om het wiel niet zelf uit te gaan vinden, hebben we de bestaande regelingen van andere gemeenten als vertrekpunt genomen en deze afgesteld op de Groningse situatie. Het puntensysteem maakt op een makkelijke manier inzichtelijk of en op welke wijze een ruimtelijke ontwikkeling natuurinclusief is gemaakt. Dit biedt voordelen bij toetsing van een vergunningaanvraag en toezicht en handhaving op de vergunning.

Uitgangspunt voor de regeling Natuur inclusief bouwen is dat deze eenvoudig is, ruimte biedt voor maatwerk en maatregelen bevat die betaalbaar zijn zodat natuurinclusiviteit een standaard is bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wat verstaan we onder deze uitgangspunten:

- Eenvoudig: Via een kort stappenplan wordt in 3 stappen duidelijk aan welke voorwaarden een ontwikkeling of gebouw moet voldoen om natuur inclusief te worden.
- Maatwerk: Geen één situatie is dezelfde. We streven daarom maatwerk na. Dat doen we door het maken van een: – onderverdeling in verschillende projecttypen; – onderverdeling in projectgrootte; – lijst met toepassingsmaatregelen waaruit gekozen kan worden; – regeling die niet helemaal is

dichtgetimmerd. We bieden initiatiefnemers creatieve ruimte om maatregelen te ontwikkelen en aan te dragen die niet op de maatregelenlijst staan.

- **Betaalbaar:** Voor elke maatregel hebben we in kaart gebracht wat de verwachte toepassingskosten zijn. Het gaat om maatregelen die werking en betaalbaarheid hebben bewezen. Elk van de maatregelen komt voort uit jarenlang ecologisch onderzoek en inzicht in flora en fauna in relatie tot gebouwen en frequente aanwezigheid van mensen en is daarmee effectief bewezen. Woningbouw blijft betaalbaar in de gemeente.

De beleidsregel ziet niet toe op vergunningplichtige technische bouwactiviteiten op grond van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) omdat deze rijksregel uitputtend geregeld is. Dit betekent dat gemeenten geen generieke bouwregels kunnen verplichten die afwijken van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).